

Kenessey operája a képernyőn

Kenessey Jenő Krüdy Gyula szövegére írt egyfelvonásosa, *Az arany meg az asszony* az én nemzedékem első operai élményei közé tartozott annak idején. Zenei emléket nemigen őriztem róla, most azonban mégis nosztalgia-erősítéte várakozással tekintettem a képernyőbemutató elé! Nem is kellett csalódnom: a Tv Zenés Színháza február 18-án az utóbbi évek legjobban megoldott produkcióját mutatta be este fél tíz után, az első csatornán. Nem kísérletező film készült a lőcsei polgár tulajdonát féltő, bölcs ravaszságáról, hanem egy érett, következetesen végigvitt — igaz, hogy eszköztárában is következetesen hagyományos — operafilm, egy szinte televízióra adaptált színpadi előadás. A kitűnően alkalmazott közelképek, a látószög sűrűn, de nem túl gyakran változtatott jó megválasztása csak erősítette Békés András rendezésének szolidan vezetett színpadszerűségét. (Azok a percek azonban, melyekben az aranyöntés füstjéből—gőzéből látomásos jelenségek — talán a vándorszínészek vagy valamiféle maszkabálósok — bukkannak elő, elűtöttek az egész opera képi megfogalmazásától.)

Feltűnően átgondolt és következetes volt Békés színészvezetése. Régen láttam a hazai zenés-tévében énekes-színészeket ennyire érett és ennyire egységes teljesítményt nyújtani. Elsősorban *Begányi Ferenc* Wolfgangja ragadott meg: kibirta az összehasonlítást Székely Mihály emlékezetes alakításával! Egy operaénekes igazán nincs hozzászokva, hogy premierplanban is helyt álljon az érzelmi kifejezés képpéformálásában, s *Begányinak* ezúttal ez is kitűnően sikerült. Nem kevésbé *Gulyás Dénes*nek az illúziókeltően szív- és aranyrabló Kapitány alakjában. *Pitti Katalin* szépsége a képernyőn is megnyerő, mimikája azonban

kevésbé követi a történést: sorsába bele-törődve, majd szerelemtől kábultan, magát felkínálva, később csalódnak — egyformán szép és hűvösen dekoratív.

Am bőven kárpótolt bennünket zenei teljesítményével: szép hangján, mely eddig is ismert erényei közé tartozott, most is finoman formálta meg Anna szolamát. Újdonságként pedig sietve és örömmel kell nyugtáznom, hogy ezúttal érteni is lehetett, hogy miről énekel. Sokat javult (vagy megjavult) korábban sokszor és joggal kifogásolt szövegmondása. Reméljük, hogy ez nem csupán a tévé-produkció rendezői—zenei rendezői munkájának egyszeri eredménye hanem megszerzett, birtokba vett, a színpadon is kamatoztatható valódi tudás.

Gulyás legjobb formáját nyújtotta a nagyon neki való szerepben. Hangja csillogó, fényes, dikciója elhithető erejű, egész szerepformálása igazán sikerült. És remek volt *Begányi* is: erő és művészi biztonság, zengő, a figuraalakítás szolgálatában álló dallamformálás és nemes orgánium segítette az illúziókeltő megjelenést (alig néhány intonációs pontatlanságát kár volt a hangszalagon meghagyni). A kisebb szerepekben *Tarnay Gyula*, *Korcsmáros Péter* és *Kárpáti Ernő* szolgál-, illetve színészfigurája tűnt fel: mindhárman csak éneklendő ütemeik számában nyújtottak kevesebbet a főszereplőknél, teljesítményükben azonban velük egyenrangúak voltak (vesd össze: nincs kis szerep, csak kis énekes!)

Jó és szerencsés volt az együttműködés az Állami Operaház zenekarával, mely *Pál Tamás* vezetésével szólaltatta meg a partitúrát. *Fejes Cecília* zenei rendezésén csak az énekesi—zenekari arány (tévéoperáknál már sajnos majdhogynem megszokott) énekescentrikusra billenését kérhetjük számon, az egységes hangzásképzés megőrzésének ellenére is. (Fölöttébb illetlen és sajnálatos dolog a *hangmérnök* nevét kihagyni a stáblis-tárol!)

És mégis: az elismerés dicsérő szavai ellenére egy alapvető rossz érzéstől végig nem tudtam szabadulni *Az arany meg az asszony* egy órája alatt. *Kenessey* felejthetetlen karmestere volt annak idején Operaházunk újjáéledő balett-együttesének, zeneszerzőként azonban nem sikerült meghatározó szerepet betöltenie. Operája *Bartók*—*Kodály* izekkel fűszerezett, olykor *Farkas Ferenc*re utaló, izléses és kellemes kompozíció, mely azonban nem hagy nyomot hallgatójában. Tévéváltoztatától főként azt reméltük, hogy regényes tartalma foly-

tán közönségsikerré válhat, s hogy jó szálláskészítője lehet nemesebb anyagokból szőtt dalműveknek. De ebben alighanem alkotói, létrehívói sem bíztak igazán, különben miért éjszakai „réteg-műsor” idejében tűzték ki a bemutatót? Ingyenceknek viszont a szolid produkció kevés, nekik valódi ingyencfalatot kell nyújtani. Ezek után mégiscsak arra szavazok: sugározzon a Tv Zenés Színháza primer hatású (remek)műveket sokak számára, hatékony tálalásban és hatékony időpontban!

Székely András